

Lehmann: Der er under denne Paragraph en Betragtning, som jeg vil anbefale til Thingets og Regeringens Dyrksomhed. Det viser sig nemlig i Paragraphens Slutning, at Domaineindtægternes Nettobeløb for Kongerigets Vedkommende er omtrent 200,000 Rd., for Slesvigs 442,000 Rd., og for Holsteens 403,000 Rd., saa at altsaa Bidraget for Danmarks specielle Vedkommende er paa denne Konto en reen Ubetydelighed i Forhold til den Brøf, der ellers er vedtaget i Henseende til Forholdet mellem de enkelte Landsdeles forskellige Indtægter og Udgifter. Dette anseer jeg for en meget uheldig Omstændighed; thi, uagtet det i Realiteten forsaavidt Intet gjør til Sagen, som det jo er Fællesindtægter, der indflyde i Fællesstatskassen, er det dog ganske vist, at der heri kan ligge en Fare for os for at blive prægraverede; ialfald er dette Forhold oftere i høj Grad blevet misbrugt. Allerede længe førend den stærke Modfætning mellem Danst og Tydsk fremtraadte, har jeg i Tydskland hørt af en mod Danmark forøvrigt velsindet Mand den Uttring, at vi i Danmark levede alene af de holsteenske Domainer og af Drefundstolden; og det er senere under de Forhandlinger, der med stigende Hestighed have fundet Sted, idelig gjort gjældende, som om det var et aldeles uforholdsmæssigt Bidrag, der i den Henseende vvedes fra Holsteens Side. Men det er aldeles klart, at disse Indtægter ikke kunne betragtes som Bidrag fra Holsteen i egentlig Forstand, forsaavidt de hidrøre fra den tilfældige Omstændighed, at den nuværende Regent med privat Eiendomsret, som han har modtaget i Arv fra sine Forgængere, eier et større Antal Eiendomme i een Landsdeel end i en anden, og der ikke gaaer en eneste Skilling fra nogen Holstener derved, at denne Landsdeels Domaineindtægter ere større end Danmarks. Det skulde altsaa synes, at denne Betragtning af Domaineindtægterne var saa ugrundet, at den ingen Vægt fortjente, men jeg er overbevist om, at naar det engang kommer til en alvorlig Forhandling af hele det finantzielle Spørgsmaal, vil det atter idelig og idelig blive paaberaabt og gjort gjældende som et Argument fra Holstenernes Side, at denne Landsdeel ikke

bidrager forholdsmæssigt, f. Ex. $\frac{1}{5}$, men dobbelt Saameget som Danmark af den nævnte Indtægtspost, og hvis man vil see videre ind i en mulig Fremtid, hvor en stærk finantziel Afstilling kunde finde Sted, da er der ikke den allermindste Tvivl om, at man med stor Styrke vil gjøre den Paastand gjældende, at disse Domainer tilhøre den Landsdeel, hvori de ere beliggende. Dertil kommer, at denne Betragtning har vundet en ikke ringe Styrke derved, at uagtet Domainerne ere bestemte at skulle henhøre under Fællesanliggenderne, og deres Indtægter indflyde i Fællesstatskassen, er deres Bestyrelse dog henviist til de særlige Ministerter, og det var derfor vistnok i højeste Grad onfseligt, om Regeringen vilde henvende sin alvorlige Dyrksomhed paa, først at henlægge den under Finantzforvaltningen som et Fællesanliggende, og dernæst benytte den Afgang, som den formeentlig først derved vilde opnaae, til at afhænde idetmindste de af disse Domainer, som egnede sig dertil. Jeg mener dog ingenlunde, at man skulde søge dem afhændede for at fortære dem, som Tilfældet har været i de sidste Aar, til løbende Udgifter; thi den Regning vilde dog temmelig snart forbyde sig selv, men for at conservere dem i saadanne Bærdier, der paa den ene Side til enhver Tid vare mere disponible og paa den anden Side vare unddragne denne glebø adscriptio, der vil blive brugt som Argument imod os, og som jeg er overbevist om, at man kun ved megen aarvaagen Paapassenhed fra dansk Side vil kunne forhindre fra at drage tilfølgende i finantziel Henseende. De her tilstedeværende Medlemmer behøver jeg ikke at erindre om, at det danske Fællesmonarchie har i en meget lang Arrække, saa at sige, levet af at sælge danske Domainer, medens det med største Omhu har conserveret Domainerne i Slesvig og Holsteen; thi det er ganske vist, at efter det hele middelalderlige Finantzsystem bestod Statsforvaltningen for en væsentlig Deel deri, at Kongen, ved at eie en Mængde Domainer med privat Eiendomsret, deraf besørgede Statsudgifterne, og hele Stattebevillingsretten knyttede sig forsaavidt historisk dertil, at Regenterne, efterhaanden som Statsudgifterne voredede under Udviklingen af Statsforholdene, maatte